

24. feb. 1837

AFSENDER

Martinus Rørbye

MODTAGER

Frederikke Rørbye, f. Stockfleth

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Generel kommentar:

Brev nr. 96 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37.

Afsendersted:

Rom

Modtagersted:

København

Omtalte personer:

Charlotte Frederikke

Frederik Frans I

August Kestner

Carl Lautrup

Laura Lautrup, f. Schiøtt

John Rørbye

Nancy Gerhardine Rørbye

Christian Frederik Schiøtt

Joseph Severn

Peter Saabye

Augusta Saabye, f. Lauerwald

Arkivplacering:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

TRANSSKRIFTION

Rom den 24de Februar 1837.

Allerede for længe siden skulle jeg have svaret dig kjæreste Moder paa dit venlige Brev af 3die Januar; men desværre er det bleven forhalet, ikke af Mangel paa den beste Villie, men ved den sædvanlige Opsættelse, hvorfor jeg ikke kan have anden Undskyldning, end den du kjærlighedsfuld vil tilstaae mig. Thi viid kjære Moder! at skrive Breve, naaer det er flot Veir, som vi her i den seenere Tiid har havt, lader sig ikke vel gjøre, naar [overstreget: tillige] med det slette Veir og Schirokkoen [overstreget: ogsaa] Houmeuret er bleven uskikket til at skrive noget Muntert; og at plage dig med Griller, der Dagen efter ere forsvundne, kunne vist ikke være dig behageligt. Nei hellere skriver jeg efter Dage som de nærmest foregaaende. Man skulle være helt vel tilfreds med hjemme at have saadanne i Mai Maaned, Foraaret syntes alt indtraat, Mandeltræerne staae fulde af viide Blomster og udbreder i stor Afstand sin Vellugt, allevegne grønnes |da| Træer og Buske, |der ikke alt heele Vinteren ere grønne| og Kampagnen med de yndige Albanerbjerger prange med Farver, som var det mit om Sommeren. At spadseere ud af Porta Pia mod Aften, og da see sig omgivet af alle disse Naturens Herligheder, kan vist nok sætte enhver i godt Lune; dog mig mangler det, at jeg ikke kan deele Alt dette med dig, og alle de gode Søstre, I ville vist nok faae heelt andre Ideer om Italien, end dem man kan bringe med sig hjemme fra, og blev Jeres Ophold her længere er jeg bange for at det gik dig, og de Andre som mig; nemlig nødig igjen at forlade Alt dette. Hvor forskjellige ere nu ikke mine Anskuelser, naar jeg tænker tilbage paa det første Aars Ophold her; jeg var dengang virkelig ikke istand til at paaskjønne hvad jeg saa; men følte Mangelen i den sydlige huuslige Indretning langt stærkere end Landets og Omgivelsernes Skjønhed. Jeg maae formodentlig have været temmelig stærkt blændet af Røgen hjemme i Kakkelvns-Krogen, og førend denne Hinde falt, har jeg ikke kunnet seet her. Et Olietræ syntes mig først at være et Piiletræ, en Cypress en Poppel, kort jeg fattedes ikke Exempler paa at beviise at Danmark var lige saa smukt, som Italien, ja jeg indbildte mig saagar ofte at det var smukkere; men at jeg blot ikke erindrede det mere saa nøie, kort jeg var en Nar. Maaskee tænker du kjæreste Moder, at jeg endnu er det, siden jeg kan priise, hvad her er saa meget? dog nei, det forholder sig ikke saaledes, Danmark er ogsaa smuk, kun er det ikke Italien; hjemme har jeg Eder Alle, her, hvad Mennesker angaaer, ikke andre end, dem, det kun koster lidt Overvindelse at siige et Level. Men vel er det, at ikke Rose er med paa denne Reise; thi jeg er sandelig da bange for, at jeg ikke kom hjem i dette Aar; havde hun først i 3 Aar vænt

sig til at undvære sine gode Forældre, kunne det vel være at hun ville udbryde, som Apostlene paa Bjerget, "her er godt at være", og jeg, kunne jo ikke tale imod min Overbeviisning. Dog den vigtige Begivenhed med Carl og Laura's¹ Bryllup havde vel igjen paa den andensiide mindet hende om vor herligt det ville være at kunne kikke lidt hjem, og ogsaa heri maatte jeg have givet hende Ret; thi sandelig meget ville jeg have givet til at have været hjemme den Dag, og seet Alles Glæde. Dette er nu det andet Bryllup jeg saaledes har været borte fra i Familien, og inden jeg kommer hjem tænker jeg, at alle de unge Piiger gifte sig, for at der ikke i lang Tiid kan blive noget Bryllup, hvor jeg kan være med til. Dog heelt urigtigt handlede de sandelig om det bare dem saaledes ad, thi jeg maae upaatvivlelig være en lystig Patron ved et Bryllup, siden dengang jeg var Æresmedlem blant Bryllupsgjæsterne i Amalfi,² da lærte jeg hvorledes man skal bære sig ad ved et Bryllup. Men her i Rom maatte jeg kjønt forholde mig rolig imedens der holtes Bryllup i Kjøbenhavn; men om Aftenen paa ihn [hiin?] høie Dag drak jeg med endeel Bekjente Brudeparrets Skaal,³ og det feilede ikke paa allslags gode Ønsker for dem: gaae de halve blodt i Opfyldelse kan de priise dem lykkelig. Og jeg skulle næsten troe at de blive det; thi om Aftenen, da vi gik hjem fra Osteriet, viiste Himlen sig, ved det klareste Maaneskin, dog ganske rød, som havde det været ved en stærk liil; dette tolkede jeg saaledes: Laura vil be- •2• stadig være en brændende Kjærlighed til hendes Carl, og han vil engang i Tiiden blive en drabelig Kriger. Gaar min Spaadom ikke i Opfyldelse, da er det sandelig ikke Fænomenets Skyld, thi det syntes mig var tydeligt nok. Dog siig mig i dit næste Brev kjære Moder hvorledes bemelte Bryllup gik af; thi du vil let kunne forestille dig at det meget interesserer mig, da jeg jo saa ofte har hørt Carl's Proiecter desangaaende. Dog ligesaameget interesserer det mig at høre hvorledes du har tilbragt denne Vinter, siden la gripp,⁴ som du sist skrev saa slemt havde begyndt hjemme i Huuset. Dengang havde jo du endnu ikke havt den, og jeg haaber du er sluppen frie; men jeg kan vel forestille mig at det just ikke maae være nogen Spads naar saa mange Mennesker ligge i et Huus. Her er Sundheds Tilstanden god, og saavit jeg veed ogsaa i Neapel, imidlertid er Cordonen paa Grændsen endnu ikke hævet; en slem Streg i min Regning ville det blive, vis den ikke til Foraaret ophørte, saa at man frit kunne komme tilbage fra Neapel. Thi du maae viide kjære Moder, at jeg saa smaat speculerer paa at besøge Sicilien inden jeg tiltræder Reisen hjemad; men skal jeg gjøre Quaraintaine for hiin Reise, tror jeg hellere jeg lader det heele fare, da jeg alt for vel kjender de store Ubehageligheder, og den megen Tiidspilde, der er forbunden med en saadan Indespærren; jeg vil ikke engang tale om de Penge der blive

bortødslede. Dog endnu er mit Haab ikke forbi; men kommer jeg til ogsaa at gjøre hiin Reise, da vil jeg faae nok at gjennemstreife til Sommeren inden jeg kan sætte Fod paa dansk Grund. Hvad mine Breve angaar, da undlad ikke fremdeedes at sende dem til Rom; thi her bliver jeg dog endnu en føie Tiid, og selv naar jeg reiser, ville jeg ikke ressiquere at lade dem komme til Neapel, jeg har endnu ikke glemt at jeg dertil maae have tabt 2 a 3, nemlig dem om Nancy's⁵ Bryllup etc: Dog nær havde jeg, ved at tale om mig selv forglemt at takke dig kjæreste Moder for Besørgelsen af Rose's Present, om den er falden i hendes Smag eller ikke kan jeg ikke siige da jeg endnu intet har hørt derom, dog tvivler jeg ikke at hvad du har valgt jo maae have været det mest velkomne. I det Brev Rose skrev mig, da hun endnu var paa Christianslund, sagde hun blot, at du havde været saa god at sende hende mit Gratulations-Brev; men tilføiede hun, den Present, hvorom jeg talte ville hun beede dig ikke at kjøbe, da hun jo paa samme Tiid havde faaet de smaae Sager du veed jeg sente hende med Saabys.⁶ Hendes overdrevne Delicatesse tænker jeg imidlertid du ikke har taget Notits af. – Jeg havde for nogen Tiid siden Brev fra John,⁷ som dog nu lader til at befinde sig ret godt i Paris; med Undtagelse af at han med de franske Kaminer har følt Kulden temmelig stærkt; jeg ville kunne have spaa[e]t ham dette, der vist nok er heel andet end Badstue-heeden i hans Værelser paa Chirurgisk Academie. I liigemaade klager J. stærkt over at han har funden Franskmændene meget mindre forekommende, end han havde forestillet sig, og deri maae jeg give ham Ret; dog forandrer et længere Ophold formodentlig tildeels dette, kun maae man aldrig tænke at de nye Frihedshelte ere de samme Folk, som Franskmændene paa Ludvig den 14des Tiid. Formodentlig maae det heele Paris da have været som et Hoff. For nogle Dage siden har jeg igjen svaret John paa hans Brev. Dog nu skal jeg dog endnu fortælle dig lidt herfra, da •3• jeg forudsætter kjæreste Moder at det vil more dig: Af Rose's siste Brev⁸ har du formodentlig erfaret at her ingen Carneval blev, og mange altsaa bleve narrede. Dog mest syntes det at have ærgret Rommerne, der sætte meget stor Priis paa Carnevals Lystighederne; man gjorde derfor som for at hævn sig allslags Optøier og Spektaklerne Mocculi Aften i Corsoen, var næsten endnu mere interessant end om Festligheden havde gaaet for sig paa sædvanlig Maade, kun var det i Aar alvorligere, og man maatte være glad da man slap derfra uden Blesiure.⁹ Dog baade før og efter hiin Aften vare Gaderne endogsaa uden for Corsoen heelt usikre, og flere Overfald og Mord skeete, dette er imidlertid nu ophørt, da Gjerningsmændene af Poletiet ere paagrebne, tidligere har jeg ikke villet tale derom, for ikke at opvække Eders Frygt for min ringe Person, som jeg dog troer, ikke let 1 a

2 Romere vove at angribe, da jeg rage dem over Hovedet, og de dømme Kræfterne efter Størrelsen, saa de maaske kunne finde deres Mester. Dog muntre end dette vare Overfaldende paa Bager Karlene, der om Morgenen tidlig bringe Brødet omkring i Byen. Det var tildeels dog Nøden der har drevet den simple Mand til dette Skrit, da Arbeide manglede for dem. Dog om Morgenen saae man Grupper paa Hjørnerne hvor de viste at Bageren maatte passere, og kom han svært belæsset med de fulde Kurve, da sprang de andre til, og enhver søgte at bemægtige sig saa meget han kunne bringe afsted paa den hurtige Flugt, der da paafulgte. Dog ved disse Optøier er det aldrig gaaet viidere end at man tog Brødet. Men morsomt var det at see da et Par Dages Erfaring havde gjort Bagerne opmærksomme; thi naar de da kom til et Hjørne, tittede de først meget forsigtig omkring, for at speide om Passagen var sikker, og fant de det, da gik det i Fart videre. Undertiden skeete Overrumplingene i Nærheden af Bagerens Boutique, og da styrtede en Skare af Svende og Dreng, paa den latterligste Maade bevæbnede deres Mand tilhjælp. Nu har dog Bagerne indseet at de ikke selv kan skjøtte dem, de gaae derfor nu altiid geleidede af Gendarmer, eller Soldater og ere da sikke; men morsomt see dog disse Optøge ud. – Siden jeg skrev til Rose, har jeg været i et Par store Selskaber, et hos den hanoveranske Gesant Kesner,¹⁰ og det andet hos den engelske Maler Severen¹¹ der her fører et Huus, da han foruden det at Kunsten betales ganske anderledes af hans Landsmænd end af vore gode Danske, ogsaa har privat Formue ved hans Kone, og saaledes er istand til at viise sig paa en heelt anden Maade end de maaske dygtigere Kunstnere af andre Nationer. Dog hvad hiint Selskab angik da kostede det ham Umage nok at bringe det istand, da det nemlig tildeels var beregnet paa vort Sanger-Chor hvorfor just Englænderne sværme. To Gange iforveien havde han alt beedt os om at komme til ham, da han saa gjerne ønskede at nogle af hans Venner kunne faae Leilighed til at høre os; men det kunne aldrig komme i Orden, da snart den ene, snart den anden undskyldte sig eller vilde ikke. Endelig syntes vi dog at det ikke godt uden Uartighed kunne nægtes, da han var Maler og saaledes mere hørte til vore Folk; Selskabet kom altsaa istand; men han havde narret os; thi isteden for nogle Venner, tror jeg at heele England i Rom var der. Severen stillede Tableauer og vi sang afvejlende; det Heele forekom mig høist comisk, men Englænderne troede de vare i Arcadien; da der i den store Sal ikke var Plads at sidde til andre end Damerne, leirede Herrerne dem paa Gulvet for deres Fødder, og vare saa elskværdige, som det var dem mulig. Havde man i en Skov seet disse Seener af mindre stadselige Folk, vilde man have troet, det var en Sigeuner Trup; tilsist fandt de saadan Behag i at være der,

at de slet ikke ville bort, da de bestandig ventede mere. Dog var meget latterligt ved alt dette, havde jeg dog den solide Fornøielse at see mange smukke Britter og Italienerinder; dog af alle var en Miss Stuart unægtelig den smukkeste, aldrig har jeg seet et saa smukt engelsk Væsen, hun gjorde, saa blond hun var, næsten Romerinderne Rangen stridig; men jeg tror næsten ogsaa at hun vidste det. Dog nok om dette Selskabet var i det heele morsomt, den der morede sig minst tror jeg var Torvaldsen; thi Englænderne falt ikke i hans Smag, da han ikke kunne tale med dem, i det minste saae han forbandet kjedelig ud den Aften. Han siiger imidlertid nu bestemt at han reiser hjem til Foraaret, om han ogsaa sætter det i Udførelse maae Tiiden viise, han har saa ofte sagt dette. – Første Gang efter hendes Faders Død¹² havde igjen Prindsessen¹³ [igaa] hendes ellers ugentlige Aften-Konversation; men der var forbandet kjedeligt, da der jo hverken kunne blive spillet, eller dandset; det morsomste ved det heele var at see hende trippe omkring i den dybeste Sørgedragt, der klædte den lille tykke Figur pudseerlig. Hun var nemlig iført en sort Kjole af et særegent Snit; men hvad der falt mig mest i Øinene var den uhyre Flors Turbant med Snippen i Panden og Sløret der bagfra hængte ned, og som var baade saa bredt og langt, at det slæbede et temmeligt Stykke efter hende naar hun gik: man maatte tage sig svært iagt for ikke uforvarende at træde derpaa, og saaledes stoppe hende i Farten, eller vel endogsaa ruinere den i saa lang Tiid udstuderede Kostume. Det var netop Kammeraad Schjøtt's¹⁴ Geburtsdag, at jeg kjedede mig i dette Selskab, havde jeg været ved Gl. Strand tror jeg med temmelig Vished at Lunet ville have været anderledes. Vil du gode Moder aflægge ham min Gratulation, til Aars skal jeg da selv gjøre det. Aftenen paa hans Geburtsdag var jo her ikke meget morsomt for mig; men Dagen gik desto bedre;¹⁵ om Formiddagen havde jeg været dygtig flittig med mit •2• Arbeide, som jeg troede at kunne fortsætte om Eftermiddagen; men da jeg om Middagen kom ned i Caffé Greco, ville alle de andre Landsmænd gaae ud at see det nye Musseum af Brontzer og Vasser, som denne Pave¹⁶ har ladet anlægge, og da det for det første kun skulle staae aabent i 3 Dage besluttede jeg at benytte Selskabet, og fortrød det ikke heller. Da vi havde seet Musseet gik vi ned i den store Hauge ved Vatikanet, og da Veiret var udmærket smukt morede vi os alle kosteligt, der ligger i denne Hauge en lille Villa, der er noget af det mest hyggelige man kan see, det ville være en Bolig, der var værd at eje, naar den blot laae lidt frier, det er det Eneste jeg veed at udsætte, thi ellers er Alt der hvad man kun kan ønske, et •1• udmærket smukt Huus i antique Stiil en stor Hauge med Overflødighed af Springvand, hvor i Bassinerne en Skare af Fiske vrimle, der er fra Haugen de smukkeste Udsigter, og er man

kjed af at see paa dem, da gaar man hen at more sig med nogle af de vilde eller tamme Dyr, der holdes, kort det var værd at være Pave for at eie Villa Pia. Men jeg seer vel at min Plads nu er bleven heelt indskrænket paa Papiret, og at fleere Beskrivelser altsaa ikke ere tilladte, jeg maae erkyndige mig om hvorledes de kjære Søstre, deres ærede Mænd, og hele Familien befinder dem; men jeg maae vel tage Tolmodigheden tilhjælp; thi en rum Tiid vil skiide hen inden jeg kan faae Svar paa dette, og dog interesere det mig saa usiigelig: jeg skulle nævne enhver af Huusets Veninder og Venner; men hvor tage Pladsen fra, Villien mangler ikke, dog hils hver især. Jeg har for Gud ingen glemt, synes saagar ofte som var det blot faae Dage siden jeg talte med dem. Og nu tilsist kjære Moder, hils Rose, jeg længes efter hendes Brev; ogsaa fra dig kjæreste Moder venter jeg snart Svar, viis mig at du med bestandig Godhed tænker paa din inderlig hengivne Søn

Martinus. •4•

Her er ingen nye Danske arriverede, Landsmandskabet bestaar blot af den faste Stok.

¹ Carl Lautrup og Laura Lautrup, f. Schjøtt.

² Se dagbogen 30. august 1835.

³ Se dagbogen 18. februar 1837.

⁴ La grippe, dvs. influenza.

⁵ Nancy Gerhardine Rørbye.

⁶ Peter Saabye og Augusta Saabye, f. Lauerwald.

⁷ John Rørbye.

⁸ Brevet er nr. 94 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37, men er ikke bevaret.

⁹ Blessure, dvs. sår.

¹⁰ August Kestner. Jvf. dagbogen 12. februar 1837.

¹¹ Joseph Severn. Jvf. dagbogen 22. februar 1837.

¹² Storhertug Frederik Frans I af Mecklenburg-Schwerin var død begyndelsen af februar.

¹³ Charlotte Frederikke.

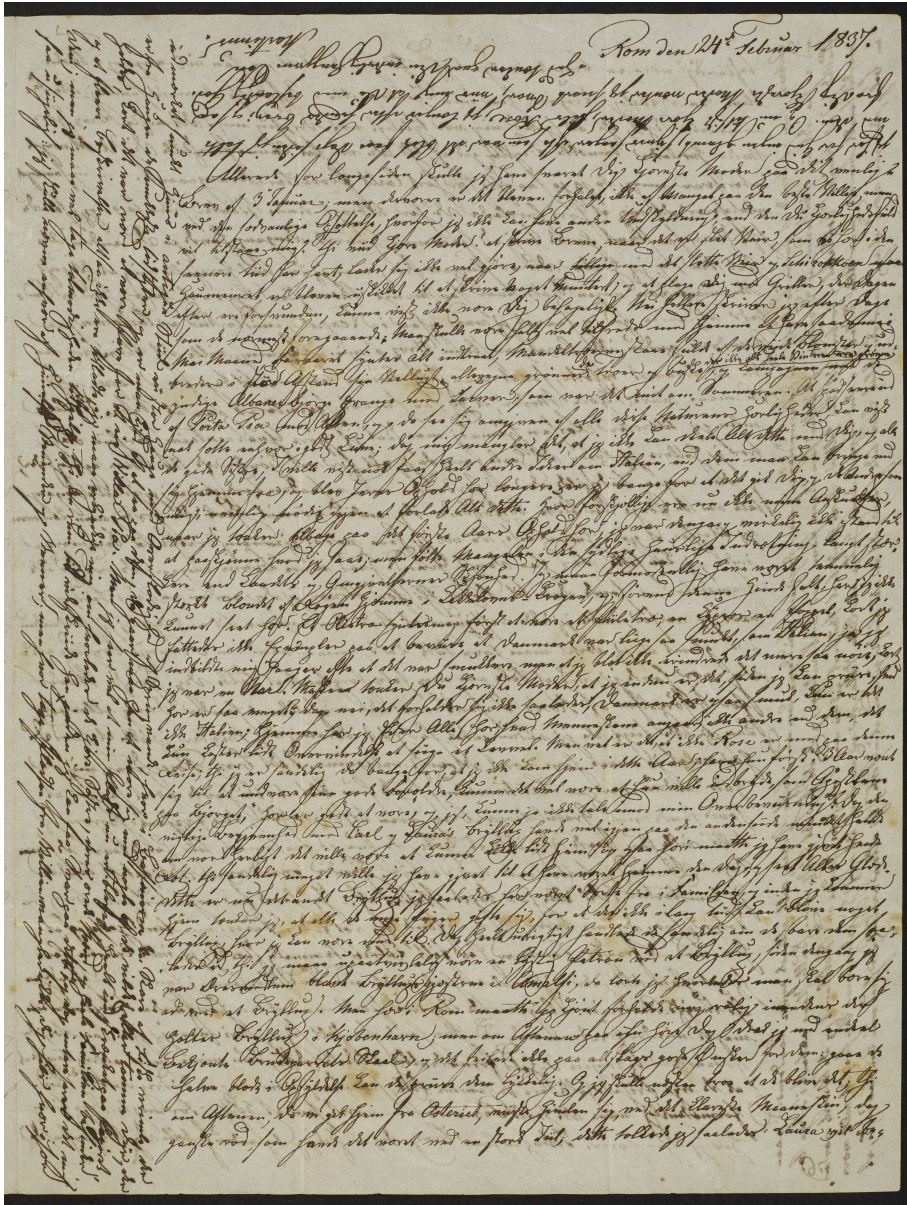
¹⁴ Christian Frederik Schjøtt.

¹⁵ Se dagbogen 23. februar 1837.

¹⁶ Gregor XVI.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or letter. The text is written in dark ink on aged, slightly yellowed paper. It begins with a salutation and contains several paragraphs of dense, flowing script. The handwriting is characteristic of the 17th or 18th century. The text is written in Danish and discusses various matters, including references to the Emperor (Kæseren) and the King (Kongen). The document is signed at the bottom right with the name 'Johan'.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800
1801
1802
1803
1804
1805
1806
1807
1808
1809
1810
1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826
1827
1828
1829
1830
1831
1832
1833
1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

